

**Stichting
Archeologische
Werkgroep
Zwartewaterland**

Jaarverslag

2025

Inleiding

De Stichting Archeologische Werkgroep Zwartewaterland (SAWZ) is een stichting met vrijwilligers. De stichting stelt zich als doel het beschermen en behouden van het archeologisch- en cultuurhistorisch erfgoed in de gemeente Zwartewaterland en omstreken. De stichting richt zich daarnaast op het bevorderen van archeologische kennis aan derden en het uitoefenen van de archeologie en haar hulpwetenschappen.

De SAWZ is een lokale werkgroep, aangesloten bij de landelijke vereniging voor vrijwilligers in de archeologie, de AWN, en werkt in regionaal verband nauw samen met andere archeologische werkgroepen en/of historische verenigingen. Daarnaast is de SAWZ een onderdeel van de landelijke ArcheoHotspots met als doel een breed publiek laagdrempelig kennis te laten maken met de plaatselijke cultuurhistorie.

Tevens zijn we een dependance van de PAN (Portable Antiques of the Netherlands) waarbij losse artefacten landelijk worden geregistreerd in een database, voor iedereen toegankelijk. De SAWZ heeft de beschikking over een eigen werkruimte met expositie ruimte, gelegen in het centrum van Hasselt aan de Rosmolenstraat 4. Hier is ook onze ArcheoHotspot gevestigd. Om de geschiedenis leefbaar te houden, realiseert de SAWZ ook projecten in de openbare ruimte op gebied van cultuurhistorie en verzorgt d.m.v. lesbrieven, educatie aan basisscholen.

Daarnaast deelt de SAWZ ook haar kennis via nieuwsbrieven en een eigen website: www.archeologiezwartewaterland.nl en verzorgt de SAWZ vondstmeldingen van derden richting het bevoegd gezag. Ook kun u ons vinden op Instagram: erfgoedzwartewaterland

Aldus vastgesteld op 16 maart 2026

J. Assink

A.C.M. van der Werf-Klink

S.R.K. Tol

Voorzitter

Secretaris

Penningmeester

Activiteitenverslag

Kennisdeling archeologie

2025 was voor ons een druk jaar. Veel tijd is besteed aan de tentoonstelling over de Watersnoodramp van 1825 die in samenwerking met de Historische Vereniging Hasselt (HvH) is georganiseerd. De tentoonstelling liep van april tot eind oktober in het Oude Stadhuis te Hasselt en heeft ca. 5500 bezoekers getrokken.

Voor de realisatie zijn verschillende sponsors benaderd o.a. de gemeente en de provincie. Het totale budget bedroeg € 17.000. Hiervoor zijn professionele informatie panelen aangeschaft die herbruikbaar zijn en eigendom van de HvH. Door onze stichting is een vitrinebak ontwikkeld en gemaakt waarin aandacht is besteed aan het verdrongen dorpje Beulake bij Giethoorn. Hiervoor zijn eigen artefacten alsmede bruiklenen uit het provinciaal depot voor bodemvondsten afkomstig van Beulake gebruikt.

Archeologisch onderzoek

De projecten Ziekenhuisstraat en Nieuwstraat 6 zijn afgesloten. De vondsten zijn schoongemaakt en geregistreerd. Op 25 februari is er een overleg geweest tussen de verantwoordelijk wethouder Rietman en de centrummanager Hasselt over het archeologiebeleid van de gemeente. Later in het jaar is ook gesproken met de ambtenaar met de portefeuille archeologie. Wij zien namelijk regelmatig graafwerkzaamheden die niet voldoen aan de eisen in het bestemmingsplan wat betreft archeologische begeleiding.

Tevens is er overleg geweest over een bouwplan aan de Marktstraat in Zwartsluis. Hier was professionele begeleiding voor de graafwerkzaamheden verplicht. Echter is dit om onduidelijke redenen niet gebeurd. Hierover is op 25 juli een mail gestuurd naar de burgemeester en de verantwoordelijken. Op 26 november ontvingen wij hierop antwoord. Dankzij medewerking van een lokale ontwikkelaar hebben we vele maanden op het stort kunnen zoeken naar artefacten afkomstig van de Marktstraat.

In september is de gemeente gestart met de reconstructie van de Hoogstraat. Hier is het idee ontstaan om de uitkomende grond van de boomplantgaten met bewoners te onderzoeken. In verband met vertraging van de werkzaamheden zal dit begin 2026 gebeuren.

Het gebied rond de voormalige havezate Groot Terwee wordt ontwikkeld. Door de gemeente zijn de HvH en wij gevraagd om het plan op een informatieavond op historisch/archeologisch gebied toe te lichten. Omdat het onbekend is hoe de havezate eruit heeft gezien en of er nog resten aanwezig zijn, heeft onze stichting goedkeuring gekregen de locatie met een grondradar te onderzoeken. Hier is een opvallende structuur ontdekt bij de locatie. Er worden nog grondboringen verricht voor nader onderzoek.

Ontwikkeling werkruimte

De werkruimte / expositieruimte is verder ontwikkeld. Door schenking van metaalvondsten en oogstvondsten van Arnold Zwakenberg is een mooie vitrine hiermee ingericht. Ook hebben we vondstmateriaal van onze vrijwilliger Jan Zwaan, 30 jaar geleden in zijn tuin gevonden, gerestaureerd en hiervan wordt komend jaar een vitrine ingericht.

Eind december is begonnen met een nieuwe tentoonstelling over de scheepsbouw en turfvaart in Zwartewaterland. Deze expositie moet in 2026 plaatsvinden. Hiervoor is een subsidie van de gemeente ontvangen en is er gebruik gemaakt van materialen afkomstig van de tentoonstelling Watersnoodramp 1825. We hebben materialen uit eerdere exposities hergebruikt en daarmee gaan we zuinig om met de middelen die we hebben. Tevens zal aandacht worden besteed aan de vesting Hasselt.

De Olde Skóéle

Deze is opgenomen in het Educatieprogramma van de gemeente. We hebben 5 schoolklassen mogen ontvangen. Het educatieprogramma werd begeleid door Gerda Buter, Jan Zwaan en John Assink. De voorbereiding was in handen van Jan Dijkstra. Het educatieprogramma leverde ook inkomsten op.

Opening Toeristisch Seizoen

Tijdens de opening van het Toeristisch Seizoen in Hasselt op zaterdag 12 april, hebben we onze werkruimte opengesteld voor publiek. Zo was meester Jan aanwezig om bezoekers met een kroontjespen te laten schrijven in de schoolbankjes van de Olde Skóéle. Door gebrek aan vrijwilligers en financiële middelen, hebben we minder activiteiten gepland dan het jaar ervoor. Wel zagen we dat de populariteit van de werkruimte en de Olde Skóéle op dergelijke dagen onverminderd populair is.

Nationale Archeologie Dagen

Zaterdag 14 juni stond in het tekenen van de Nationale Archeologiedagen. De steentijd-vuursteen groep kon helaas niet aanwezig zijn. Door Anneke van der Werf en Thea Assink zijn kopjes middeleeuwse kruidensoep en stukjes middeleeuws kaasbrood uitgedeeld. Er was weer volop belangstelling.

Staat van baten en lasten

	<u>2025</u>	<u>2024</u>
Opbrengsten		
Subsidies	€ 20.735,00	€ 14.883,36
Sponsoren	€ 1.729,50	€ 1.222,50
	€ 22.464,50	€ 16.105,86
Kosten		
Onderhoud & Restauratie	€ 459,12	€ 354,13
Exposities & Activiteiten	€ 15.195,83	€ 3.157,13
PR & Educatie	€ 668,34	€ 365,07
Administratie & Huisvesting	€ 6.606,57	€ 12.523,36
Vrijwilligers & Bestuur	€ 92,34	€ 182,14
	€ 23.022,20	€ 16.581,83
Resultaat	€ -557,70	€ -475,97

Subsidies

De stichting ontving in 2025 subsidie van de Gemeente Zwartewaterland. Daarnaast ontving de stichting geormerkte subsidies voor het project Watersnoodramp 1825 van het FECA-fonds, Cultuurfonds en de Provincie Overijssel in het kader van het Verhaal van Overijssel.

Sponsoren

De stichting heeft in 2025 meer sponsoring gehad van bedrijven en particulieren. Zo ontvingen wij van 8 bedrijven een gift, waarvan 1 specifiek voor het project Watersnoodramp 1825. Ook ontvingen we drie kleinere giften van particulieren. De stichting heeft in 2025 ook 5 basisschoolklassen ontvangen in het kader van het educatieprogramma en ontving hiervoor een bedrag per leerling.

Onderhoud & Restauratie

De stichting heeft in 2025 kosten gemaakt voor gereedschap en machines die helpen om gevonden voorwerpen te onderhouden en klaar te maken voor professionele restauratie zoals een grondboor en een compressor om vondsten 'schoon' te spuiten.

Exposities & Activiteiten

Er heeft in 2025 een grote expositie over de Watersnoodramp 1825 plaatsgevonden. Hiervoor is tevens subsidie ontvangen. Daarnaast is er nog een paar honderd euro aan kleinere activiteiten uitgegeven zoals de Nationale Archeologie Dagen en een lezing.

PR & Educatie

Dit betreffen de kosten voor onze website. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor flyers voor de stadswandeling die langs verschillende hoogtebordjes komt in het kader van de waterstand in 1825.

Administratie & Huisvesting

Dit betreffen kosten voor de huisvesting aan de Rosmolenstraat 4 en het bestaan van de stichting zoals boekhoudkosten, bankkosten, energiekosten, belastingen, en verzekeringen. We zien in deze vaste kosten een stijging. Het totaalbedrag is gedaald, omdat er dit jaar geen grotere uitgaven voor de inrichting van de werkruimte en de aanschaf van hardware is gedaan.

Vrijwilligers & Bestuur

Dit betreffen kosten die worden gemaakt voor de vrijwilligers en bestuur zoals een incidentele bijdrage in benzinekosten en een bloemetje.

Balans

	Balans	
	31-12-2025	31-12-2024
Liquide Middelen	€ 2.821,43	€ 15.502,85
Vooruitbetaalde bedragen	€ 2.700,00	€ 2.707,40
Debiteuren	€ -	€ -
Activa	€ 5.521,43	€ 18.210,25
Eigen Vermogen	€ 2.821,43	€ 3.379,13
Crediteuren	€ -	€ 21,12
Vooruitontvangen bedragen	€ 2.700,00	€ 14.810,00
Passiva	€ 5.521,43	€ 18.210,25

Liquide Middelen

De stichting beschikt over een eigen bankrekening en een kleine kas. Het saldo is afgenomen ten opzichte van 2024, omdat de vooruitontvangen bedragen voor het project Watersnoodramp 1825 in 2025 zijn uitgegeven.

Vooruitbetaalde bedragen

In 2025 is de huur voor de eerste drie kwartalen van 2026 vooruitbetaald.

Eigen Vermogen

Het Eigen Vermogen van de stichting is afgelopen jaar licht afgenomen vanwege het resultaat van de baten en lasten.

Vooruitontvangen bedragen

In 2025 is een bijdrage ontvangen voor de huur van de Rosmolenstraat 4 te Hasselt. Deze bijdrage behoort toe aan de huurbetalingen die voor 2026 zijn vooruitbetaald.